

مروری بر تبعات سکوت قانون در برابر کودک همسری به بهانه هفته ازدواج؛

کودکی نکرده «مادر»، «پدر» و «مطلقه» می‌شوند

سعیده علیپور

به‌خانه بخت بستند. اما این کوتاهی عواقب تلخ فراوانی دارد و آمارها نشان می‌دهد که این کودک همسران؛ از پسر گرفته تا دختر، نه تنها خود در معرض آسیب‌های اجتماعی، روانی، جنسی و اقتصادی فراوان هستند که فرزندانشان هم در همین چرخه معیوب رشد کرده و آسیب می‌بینند.

کودک همسرانی که خیلی زود متار که می‌کنند

دیروز معاون پرورشی و فرهنگی آموزش و پرورش استان قزوین در گفت‌وگویی با خبرگزاری ایلنا به همین آسیب‌ها اشاره کرد و گفت: «در یکی مناطق ازدواج ۹ ساله و ۱۰ ساله‌ها را داریم؛ دختری ۱۰ ساله که با پسرهای ۱۶-۱۷ ساله ازدواج می‌کنند و بعد از ۴-۵ سال خیلی از این‌ها متار که می‌کنند و زندگی‌هایشان بهم می‌ریزد».

حسین محمدزاده افزود: «من فکر می‌کردم در آن منطقه به خاطر فقر و نیاز است که با ازدواج این دختران موافقت می‌کنند، اما دیدم اتفاقاً خانواده‌ها خیلی متمول و دارا هستند، ولی کودک همسری جزو باورها و اعتقادات آن‌ها شده است».

اما به نظر می‌رسد او از معدود کسانی است که در بدنه اجرایی

کشور این موضوع را از این منظر می‌بیند و معتقد است ازدواج در سنین دانش‌آموزی آسیب‌زاست. بسیاری در این سال‌ها سخانی خلاف او گفته‌اند.

حسن نوروزی، نایب رئیس کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس یازدهم چندی پیش با انتقاد از اطلاق عنوان کودک همسری به دختران ۱۳ یا ۱۴ ساله گفته بود: «کودک همسری به موارد ازدواج بچه ۹ سال

یا ۱۰ سال گفته می‌شود، اما دختر ۱۳ ساله که دیگر کودک همسر نیست، نگاه درست و صحیح به مقوله ازدواج، نگاه اسلام است و اساساً تعیین سن قانونی برای ازدواج لازم نیست. سن ازدواج در دختران به معنی سن بلوغ است و این که دختر بتواند زندگی را به جلو برد یا خیر، به‌اندون ولی بازمی‌گردد».

حتی انسیه خز علی، معاون امور زنان و خانواده رئیس‌جمهور هم که به نظر می‌رسد باید در مقام مخالفت با کودک همسری برآید، نه تنها به صورت صریح با پدیده کودک همسری مخالفت نکرده که حتی با اشاره با ازدواج خودش در ۱۶ سالگی به نوعی آن را تقدیم هم کرده است.

قانون و سکوت و همراهی با کودک همسری

با این حال به نظر می‌رسد خانواده‌هایی که در ایران فرزندان خود را در سنین پایین به عقد و ازدواج درمی‌آورند، نه به سخنان نمایندگان

مجلس توجه دارند و نه معاون امور زنان رئیس‌جمهور. آنها بر اساس فرهنگ منطقه‌ای خود و احتمالاً مشکلات اقتصادی به این عمل اقدام و کودکانشان را وارد زندگی پراز مخاطره می‌کنند. در این میان البته قانون هم مانع آنها نمی‌شود.

مطابق با ماده ۱۰۴۱ قانون مدنی «عقد نکاح دختر قبل از رسیدن به سن ۱۳ سال تمام شمسی و پسر قبل از رسیدن به سن ۱۵ سال تمام شمسی منوط است به اذن ولی به شرط رعایت مصلحت با تشخیص دادگاه صالح» و در این بین اگر چه در اغلب موارد کودک همسری به طور غیر قانونی رخ داده و ثبت نمی‌شوند اما آنچه از پژوهش‌ها برمی‌آید این است که بعضاً قضات برای تشخیص مصلحت طفل تنها رضایت پدر و بلوغ جسمی کودک را در نظر گرفته و رضایت و آگاهی طفل و بلوغ فکری وی را لحاظ نمی‌کنند.

یک کنشگر حقوق کودک‌کان در این باره می‌گوید: «معمولاً در روستاها اول کسودکان را صیغه می‌کنند و سپس خانواده دختر با آن صیغه‌نامه قاضی را تحت فشار قرار می‌دهد تا مجوز ازدواج رسمی را صادر کند و متأسفانه همین صیغه باعث شده حتی افزایش سن قانونی ازدواج هم مشکل ما را حل نکند».

سمیرا دماوندی افزود: «مطابق ماده ۱۴۷ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ سن بلوغ در دختران و پسران، به ترتیب، ۹ و ۱۵ سال تمام قمری است. بنابراین طفل دختر و پسر کسی است که کمتر از ۹ سال و ۱۵ سال دارد و بیش از این سن دوران نوجوانی است. یعنی مطابق قانون مصوب ۹۹ دوران نوجوانی دختران از ۱۰ سالگی و پسران از ۱۶ سالگی آغاز می‌شود».

تسهیلات مالی و رشد آمار ازدواج در سنین کم

سالیانه که بعضی خانواده‌ها به دلیل مشکلات مالی، دختران خود را در سنین پایین به عقد فردی دیگر درمی‌آورند. با این کار آن‌ها در واقع از بار مسئولیت‌های مالی یکی از فرزندان خود، شانه خالی کرده و تامین معاش او را به فردی دیگر می‌سپارند. حتی با دریافت مبلغی به عنوان شیربها یا مهریه، بخشی از مشکلات مالی خود را برطرف می‌کنند. در کنار این موضوع برخی از صاحب‌نظران معتقدند اعطای وام ازدواج از سوی دولت هم می‌تواند از جمله عوامل تسهیل‌کننده کودک همسری محسوب شده و منجر به ایجاد انحرافات در ازدواج نظیر ازدواج

کم‌سواد و فقیر، نبود امکانات تفریحی، برخی قوانین رایج و عواملی دیگر باعث افزایش کودک همسری می‌شود. دختران قربانیان آن نیستند و بسیاری از پسران نیز با مشکلات آن دست و پنجه نرم می‌کنند

و طلاق‌های صوری برای دریافت وام شود. این در حالی است که براساس قانون اعطای وام ازدواج مبلغ وام به زوج‌هایی با سن کمتر از ۲۳ سال بیشتر است و در این کمتر بودن، قانون محدودیتی در نظر نگرفته است.

محمد مهدی تندگویان، معاون امور جوانان وزارت ورزش و جوانان دولت پیشین نیز سال گذشته با اظهار نگرانی نسبت به افزایش رقم وام ازدواج برای دختران زیر ۲۳ و پسران زیر ۲۵ سال و امکان رخ دادن ازدواج و طلاق‌های صوری برای دریافت وام ازدواج ۱۰۰ میلیون تومانی گفته بود: «متأسفانه علیرغم اهمیت تدوین دستورالعمل برای نظارت دریافت کنندگان وام ازدواج همچنان شاهد بی‌توجهی به آن هستیم در حالی که رسیدگی به چنین مسائلی به مراتب مهم‌تر از افزایش اعداد و ارقام وام ازدواج است».

معضل پدیده‌های «کودک مادر»، «کودک پدر» و «کودک مطلقه»

در این بین اما عدم توجه به پدیده کودک همسری تنها به ازدواج کودکان ختم نمی‌شود و عواقب سنگین‌تری نیز دارد و در قالب «کودک مادر»، «کودک پدر» و «کودک مطلقه» نیز در حال جلوه‌گری است.

مطابق با آمار منتشر شده از سوی مرکز آمار ایران، در بهار ۱۴۰۰ تولد ۲۹۳ کودک از مادران کمتر از ۱۵ سال و یک کودک از پدر کمتر از ۱۵ سال ثبت شده است. همچنین، تولد ۱۵ هزار و ۳۵۵ کودک از مادران کمتر از ۱۵ سال و ۶۷۴ کودک نیز از پدران ۱۵ تا ۱۹ ساله در همین بازه زمانی ثبت شده است.

بخش دیگر آمار منتشر شده از سوی مرکز آمار ایران نیز، خبر از طلاق ۱۷۲ دختر بچه ۱۰ تا ۱۴ ساله در بهار ۱۴۰۰ و پدیده «کودک مطلقه» می‌دهد.

در این میان به نظر می‌رسد کم‌سواد و فقیر، نبود امکانات تفریحی و برخی

قوانین رایج باعث افزایش کودک همسری می‌شود. کودک همسری که تنها دختران قربانیان آن نیستند و بسیاری از پسران نیز با مشکلات کودک همسری دست و پنجه نرم می‌کنند.

افزایش ۳ برابری بیماران بستری و سرپایی کرونا در کشور

موارد بستری و سرپایی کرونا در روزهای اخیر، سه برابر شده است. به گزارش وزارت بهداشت تعداد موارد فوتی کرونا مثبت نیز از ۱۴ نفر در هفته آخر خرداد به ۲۰ نفر در هفته اول تیر رسیده است. در میان استان‌ها تهران بیشترین موارد فوتی را ثبت کرده است. در هفته گذشته ۹۸ نفر از بیماران با تست مثبت کرونا در بیمارستان‌های استان تهران بستری شده و ۸ نفر فوت کرده‌اند.

۱۰۸ تیم سه نفره؛ ارز یابان عفاف و حجاب در مشهد

دبیر ستاد امر به معروف و نهی از منکر خراسان رضوی از فعالیت «۱۰۸ تیم سه نفره» با عنوان «ارز یابان عفاف و حجاب» در دو هفته گذشته در این استان خبر داده است.

مهدی رضایی، به ایستاد گفت: در این مدت ۷۶۰ مکان در مشهد مورد بازدید قرار گرفته که پیشرفت قابل قبولی بوده است؛ مدیران دستگاه‌ها هم همکاری مناسبی را داشتند و تنها تعداد محدودی تنش در کل این موارد به وجود آمد.

به گزارش ایستاد، براساس آنچه در متن قرارگاه ۲۱ تیر ذکر شده، عفاف به عفاف در نگاه، عفاف در گفتار، عفاف در حرکات و سکنات، عفاف در معاشرت، عفاف در پاکدامنی و عفاف در پوشش تقسیم‌بندی می‌شود و حجاب هم برای خانم‌ها شامل ویژگی‌هایی در چادر و مقنعه، مانتو، شلوار، جوراب، کفش و رنگ لباس است.

از نگاه این قرارگاه در حجاب و پوشش آقایان هم از کروات، پاپیون و سایر نمادهای غربی، تی‌شرت، پیراهن تنگ و کوتاه، لباس‌های بدن‌نما و وصله دار، طلا و زیورآلات، شلوارهای زاپ‌دار و... نباید استفاده شود.

شهر داری همچنان درگیر جنگ سایبری ماه گذشته است

یک ماه از حمله سایبری به سایت‌های شهرداری گذشته است اما هنوز برخی از سایت‌های شهرداری در دسترس شهروندان قرار نگرفته است. عبدالطهر محمدخانی، رئیس مرکز ارتباطات و امور بین‌الملل شهرداری تهران در این رابطه به اکوایران گفت: «۱۷۰ سامانه و سرویس خدماتی وجود دارد که از همان ابتدا در فوای تهران تصمیم گرفته شد اولویت با سامانه‌های پر تراکم و پر مخاطب باشد که به شهروندان خدمات می‌دهند به‌طور مثال به زودی سامانه‌های رزرو بلیت یکی از مجموعه‌های تفریحی برج میلاد در دسترس قرار می‌گیرد».

خودروهای متخلف، ساعتی توقیف می‌شوند

معاون عملیات پلیس راهور تهران گفت: اگر راننده‌ای مرتکب تخلفات سرعت و سبقت شود، خودروی وی در همان محل، توقیف ساعتی می‌شود.

به گزارش باشگاه خبرنگاران سرهنگ محمد رازقی افزود: آندگانی که با سرعت بالاتر از محورهای بزرگراهی تردد کنند از طریق سامانه‌ها شناسایی و با هماهنگی مراجع قضایی به پلیس راهور تهران بزرگ احضار می‌شوند. اگر کسی شب با سرعت غیرمجاز در یکی از بزرگراه‌ها تردد کند، صبح برای وی پیامکی ارسال می‌شود تا حتماً در اولین فرصت به پلیس راهور تهران بزرگ مراجعه کند.

تعداد مبتلایان به وبا در کردستان به ۳۰ نفر رسید

معاون بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی کردستان دیروز گفت: هم‌اکنون تعداد مبتلایان به وبا در استان کردستان از ۲۵ نفر به ۳۰ نفر رسیده است.

به گزارش تسنیم دکتر فرام بیدارپور افزود: تاکنون هیچ مورد فوتی در اثر ابتلا به وبا در کردستان وجود نداشته است. از این تعداد ۲۷ نفر مربوط به مریوان، سقز ۱ نفر، سنندج ۱ نفر و کامیاران ۱ نفر است. این افراد مبتلا کسانی هستند که سابقه مسافرت خارج از کشور را داشته‌اند که بعد از بازگشت علائم بیماری در آن‌ها مشاهده شده است.

گزارش

۲۹ زلزله در بندر خمیر استان هرمزگان چندین روستا را تخریب کرد؛

ویرانی ماند و ۵ کشته و ۸۴ مصدوم

بامداد دیروز شنبه ۱۱ تیر ماه چندین زلزله به بزرگی، ۶.۱ و ۶.۳ در بندر خمیر استان هرمزگان به وقوع پیوست و خسارت فراوانی به بار آورد و به تخریب کامل یک روستا منجر شد. گفته شده است بیشتر ساکنان این روستا از مددجویان کمیته امداد هستند.

بنابر اعلام مرکز لرزه‌نگاری ایران ۲۹ زمین‌لرزه در حوالی بندر خمیر در استان هرمزگان از ساعت ۲ بامداد تا هشت و ۳۰ دقیقه شنبه ثبت شده است.

برابر آخرین آمارها به نقل از سخنگوی اورژانس کشور تا ظهر دیروز مجموعه ۸۴ نفر مصدوم و پنج فوتی شامل دوزن و سه مرد گزارش شدند. از میان ۸۴ فرد مصدوم نیز ۶۴ نفر به شکل سرپایی خدمات دریافت کرده و مابقی به بیمارستان منتقل شدند که از این تعداد ۱۵ نفر همچنان در مراکز درمانی هستند.

براساس این گزارش تمامی ادارات و موسسات هرمزگان روز شنبه تعطیل شده و ستاد بحران این استان در جنوب کشور، از اعزام تیم‌های ارزیاب و امداد خیر داده و روستای سایه خوش

نیز با اشاره به این که کانون این زلزله در ۲۴ کیلومتری بندر خمیر بوده، گفته است: همچنین کانون زلزله ۴.۱ کیلومتر تا شهرستان کنگ و ۴.۸ کیلومتر تا بندر لنگه فاصله دارد و در نقاط مختلفی احساس شده است. همچنین این محل ۱۰۷ کیلومتر تا بندر عباس فاصله دارد».

فرماندار قشم هم گفته است که گزارش‌های اولیه نیروهای امدادی حاکی است، این زمین‌لرزه در منطقه لافت و غرب جزیره قشم تا این لحظه خسارات مالی و جانی نداشته است. در همین حال، به دنبال وقوع سه زمین‌لرزه بالای شش درجه در مناطق جنوبی استان هرمزگان مردم جزیره قشم شب‌را در خیابان‌ها به صبح رساندند.

تخریب خانه‌های مددجویان کمیته امداد

به دنبال وقوع زلزله ۶.۳ و ۶.۱ ریشتری بامداد شنبه ۱۱ تیر ماه در استان هرمزگان، مدیر کل کمیته امداد هرمزگان از تخریب کامل ۱۰۸ واحد مسکونی مددجویان تحت پوشش و فوت دونفر از مددجویان خبر داد.

جلیل تراهی، با اشاره به خسارات وارزایی‌های ناشی از زلزله هرمزگان، به ایستاد گفت: ۱۰۸ واحد از منازل مددجویان تحت پوشش در زلزله هرمزگان به طور کامل تخریب شد که ۸۰ واحد مسکونی مربوط به روستای سایه خوش و ۲۸ واحد مربوط به روستای بر که سفلین بوده است.

رایکی از کانون‌های زلزله با خسارت فراوان اعلام کرده است. زمین‌لرزه نخست در ساعت ۲ بامداد به وقت محلی در منطقه مهران حد فاصل بندر خمیر و بندر لنگه روی داد اما شدت آن به حدی بود که در بندر عباس و حتی امارات متحده عربی احساس شد. این در حالی است که دیروز مهدی دوستی، استاندار هرمزگان، اعلام کرد که زلزله بامداد شنبه، منجر به تخریب کامل روستای سایه‌خوش در بندر لنگه شده است. خبرگزاری فارس گزارش داد که زلزله به دلیل شدت بالا باعث خساراتی به‌منزله مردم روستایی شده اما ارزیابی دقیق میزان خسارات نیازمند زمان بیشتری است. به گفته فرماندار بندر لنگه صدها منزل مسکونی در روستاهای کانونی زلزله در منطقه مهران آسیب ۱۰۰ درصدی دیده‌اند.

مربوط به منطقه سایه خوش بود اما زلزله‌های دوم و سوم ۶.۱ و ۶.۳ در جهای سبب گسترده شدن دامنه خسارات در منطقه شده است.

محمدحسن نامی، رییس سازمان مدیریت بحران کشور